

ОТЫРАР

MEMLEKETTİK ARHEOLOGIALYQ
MŪZEI-QORYǴY

«ОТЫРАР» мемлекеттік
археологиялық музей-қорығы

ҚАЗАҚТЫҢ
КІЛЕМ ТОҚУ ӨНЕРІ

КАЗАХСКОЕ
ИСКУССТВО КОВРОТКАЧЕСТВА

KAZAKH
CARPET WEAVING ART

«ОТЫРАР»
мемлекеттік археологиялық музей-қорығы

ҚАЗАҚТЫҢ
КІЛЕМ ТОҚУ ӨНЕРІ

КАЗАХСКОЕ
ИСКУССТВО КОВРОТКАЧЕСТВА

KAZAKH
CARPET WEAVING ART

ҚАЗАҚТЫҢ КІЛЕМ ТОҚУ ӨНЕРІ

Қазақ халқының қолөнері арқылы халықтың тұрмыс-тіршілігін, өмірін көруге болады. Төрт түлік малдың жүнінен небір асыл бұйымдар жасалған. Қазақ халқында жүн түтіп, киіз басып, жіп иіріп, кілем, алаша, шекпен, ши токумен әйелдер айналысқан.

Хас шеберлердің құнды мұралары «Отырар» мемлекеттік археологиялық музей-қорығы қызметкерлерінің әр жылдары ұйымдастырылған этнографиялық экспедициялары барысында және халық қазынасына қамқор бола білген, қолөнерді шын сүйіп қастерлейтін қолөнершілер мен жәдігер жанашырларының музейге сыйға тартуымен жиналды. Олар тарихи-мәдени құндылықтарымыздың киелі мекені Түркістан облысы, Отырар ауданындағы «Отырар» мемлекеттік археологиялық музей-қорығында сақтаулы.

Қазақ халқының тоқыма өнерінің бірі кілем тоқу өнері ерте заманда пайда болған. Кілем бетіндегі сан қилы сәндік өрнектерге назар салған адам сол халықтың тұнып тұрған өмірінің шежіресін көретіні анық. Кілем жайсаң төсеніш, ілсең әрі сәндік бұйым. Әсіресе оңтүстік өңірінде атақты кілемшілер көптеп кездеседі.

Қолөнер бұйымдарының бірі кілем тоқу тұрмыс қажетіне байланысты халық қолөнерінде ертеректен белгілі ел арасынан кеңінен таралған өнер. Еліміздің түкпір-түкпірінде кең таралған осы бір өнер түрінің өріс алып, бай мазмұнға ие болып, одан әрі дамып отырған жері еліміздің оңтүстік өңірі. (Жүннен жасалған бұйымдар, 1990, 56 б.)

Кілем өрнек арқылы ерекше түр салынып тығыз тоқылатын бұйым. Кілем түкті немесе тақыр болып келеді. Бұқар кілем, жол кілем, жолақ кілем, масаты кілем, мақта кілем, қалы кілем, кара кілем, құлпырма кілем, тақыр кілем, түкті кілем, алаша кілем, әндіжан кілем, түркімен кілем, адай кілем т.б. түрлері бар. Кілем тоқу үшін төсек, кергі ағаш, белағаш, адарғы, аяқ, еркек жіп, ұрғашы жіп, күзу, тарту жіп, тоқпақ, қайшы сияқты құрал-жабдықтар қажет.

Ата-бабаларымыздың тұрмысы, күнделікті істейтін іс-әрекеті кілем бетінде бейнеленген. Кілемге көбіне қошқар мүйіз, тұмар немесе су оюлар, гүл тектес өрнектер, аңдар мен жан-жануарлардың әлемін бейнелеген. Мүйіз тектес ою-өрнектерден – қошқар мүйіз, сынық мүйіз, қырық мүйіз, ал өсімдік тектес ою-өрнектер – қос гүл, үш гүл, жапырақ тәрізді, геометриялық дәлдікпен салынған ою-өрнектер кілемде көп қолданылады.

Қошқар мүйіз стиліндегі өрнек – билік пен берекенің, ізгіліктің көркем бейнесі. Ондағы ою-өрнектер жақсылықты меңзейді. Кілемді халқымыз баршылықтың, байлықтың белгісі деп білген. Қазақ халқының кілем тоқу өнері XX ғ. басында шет мемлекеттерде көрмелерде көрсетілді. Мысалы, қазақтың түкті кілемі 1910 жылы Мерв қаласында көрмеде көрсетілді. (Маргулан, 1986, с. 149.) Ал 1926 жылы Қазақстан кілемшілері Париж көрмесінде жүлде алды. (Тәжімұратов, 1977, 54 б.)

Өнер зерттеуші Мұхамеджан Әлімбаев: «Кілемнің жеті қасиеті бар: тоқысаң-өнер, басы бүтін дүние, жисаң-байлық, берсең-тәуір сыйлық, төсесең-мамық, жамылсаң –көрпең, сатсаң- малың, ілсең- сән-салтанатың!», -дейді. (Қыдырбекова. Мәдени мұра, 81 б.)

Түкті кілем. Түкті кілем деп бетіне түктеп тоқылған кілемді айтады. Қазақстанның оңтүстігінде түкті кілем бетіне түсірілген ою-өрнектердің негізі мына үлгіде болып келеді: кілем ортасына шатыр гүл өрнегі үш немесе төрт жерден түсірілген түрі. Кілем ортасын қошқар мүйіз, шеттерін сыңар мүйіз ою-өрнегімен өрнектеген, келесі түрі бетіне түгел үш гүл немесе қос гүл ою-өрнектері түсірілген, табиғат көрінісін бейнелейтін жолбарыстың, бұғының, құстардың суретін бейнелейтін кілемдер және бетіне геометриялық өрнек, ақ отау, тұмарша төрт құлақ өрнектері түсірілген түрі көп кездеседі. Кілем ортасына өсімдік тектес ою-өрнегі, айналасына сыңар мүйіз, сынық мүйіз, шетіне су өрнегі түсірілген түрі. Тағы бірі ортасына шатыр гүл, шеттеріне өсімдік тектес ою-өрнектер, сондай - ақ ортасына ромб өрнегі, шеттеріне де ромб өрнегі түсірілген түрі көп кездеседі. Кілем өрнегінде әсіресе қызыл фонға, көк, сары, ақ түсті өрнектер көбірек жүргізіледі. Отырар музей-қорығының қорында бетіне төрт табақ, оның ішіне төрт құлақ ою-өрнектері түсірілген түрі, сондай-ақ ортасына қошқар мүйіз, өсімдік тектес ою-өрнектер түсірілген түрі де көп кездеседі.

Тақыр кілем. Тақыр кілемнің түкті кілемнен айырмашылығы жібін терме алашаға иірілгендей екі тіндеп ширатады, теріп тоқу әдісі қолданылады. Тақыр кілемге теріп тоқу әдісі арқылы геометриялық сынық сызықтар бетіне қошқар мүйіз бен шатыр гүл өрнегі түсірілген түрі көп кездеседі. Тақыр кілемнің сапасы мен құндылығын басқа да үй жиһаздарымен салыстыратын болсақ тұтынуға да, төсеуге де төзімді, берік, оңайлықпен тозбайды.

Қазақтың кең байтақ, ұлан ғайыр шексіз жатқан жерінің көне дәуірден бастап қазіргі ұрпағымыз өсіп-өнген дәуірімізге дейінгі кезеңдерде небір тарихи дәуірлерді бастан кешкені белгілі. Азаттықтың арайлы таңымен бірге бар мен жоғымызды түгендеп келер ұрпаққа аманаттау керектігі Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н.Ә.Назарбаевтың басшылығымен қабылданған мемлекеттік «Мәдени мұра» бағдарламасында айтылды. Осыған байланысты Отырар өңірінің мәдени мұрасын зерттеуде Отырар музей-қорығының қызметкерлері өз үлестерін қосып келеді.

Колөнер бұйымдары ел тұрмысына сән беріп, адамдарға рухани азық әкелген, халық өмірмен бірге жетіліп келе жатқан өнер. Ертедегі ата-бабаларымыздың колөнер үлгісін, шеберлігін сақтап қалып, кейінгі ұрпаққа жеткізу, үйрету бүгінгі таңда игілікті іс болып табылады.

Әдебиеттер:

1. Жүннен жасалған бұйымдар. – Алматы, 1990 – 56 б.
2. А.Х. Маргулан. Казахское народное прикладное искусство. – Алма-ата: Өнер, 1986 – с.32.
3. А.Х. Маргулан. Казахское народное прикладное искусство. – Алма-ата: Өнер, 1986 – с.149.
4. Ә. Тәжімұратов. Шебердің қолы ортақ. – Алматы: Қазақстан, 1977 – 54 б.
5. Г. Қыдырбекова. Мәдени мұра №4 (31) тамыз-қыркүйек. 2010. 81 б.

КАЗАХСКОЕ ИСКУССТВО КОВРОТКАЧЕСТВА

Через ремесла казахского народа можно увидеть жизнь и быт народа. Из шерсти животных изготавливались благородные изделия. Казахские женщины занимались взбиванием шерсти, валянием войлока, прядением, для изготовления ковров, алаша, шекпен (верхняя одежда сотканная из шерсти), плетением циновки.

Бесценное наследие народных мастеров было собрано в ходе этнографических экспедиций, ежегодно организуемые сотрудниками Отрарского государственного археологического музея-заповедника, и за счет дарствований и пожертвований музеем ремесленниками и благотворителями экспонатов, сумевших бережно сохранить национальное достояние. Они хранятся в Отрарском государственном археологическом музее-заповеднике Отрарского района Туркестанской области, святом месте, являющейся-ся важнейшей культурно-исторической ценностью.

Искусство ковроткачества, одно из древнейших искусств казахского народа, зародилось в древние времена. Очевидно, что тот, кто обращает внимание на многочисленные декоративные узоры на поверхности ковра, видит хронику жизни этого народа. Если расстелить ковер – это циновка, а если повесить – декоративный предмет. Особенно много известных ковродолов встречается в южном регионе.

Одним из народных ремесел является ковроткачество, искусство, широко известное по всей стране с давних времен в связи с бытовыми потребностями. Южный регион страны является местом, где этот вид искусства, распространенный во всех уголках страны, набирает силу, имеет богатое содержание и и получает дальнейшее развитие (Изделия из шерсти, 1990, С. 56).

Ковер представляет собой плотное вязаное изделие с неповторимым узором. Ковры делятся на ворсовые или безворсовые. Есть такие виды, как бухарский ковер, дорожный ковер, полосатый ковер, толстый ковер, хлопковый ковер, алаша ковер, ковры черные, настенный войлок, безворсовый ковер, ворсовый ковер, андижанский ковер, туркменский ковер, адайский ковер и др. Для ковроткачества необходимы такое оборудование, как кровать, ковроткацкий станок, нити для основы и утка, пряжу для выполнения самого ковра, прибивалку, крючок, челнок, острые ножницы, эскиз – цветной рисунок, расчерченный на клеточки.

Быт наших предков, их повседневная деятельность изображены на ковровой поверхности. На ковре часто изображались рога барана, амулеты или водные орнаменты, узоры цветочного происхождения, звери и животные. Из орнаментов рогового происхождения - бараньи рога, ломаный рог, сорок рогов, а орнаменты растительного происхождения – двойной цветок, три цветка, листовидные, орнаменты с геометрической точностью используются на ковре.

Орнамент в стиле бараньего рога – художественный образ власти, достатка, добра. Орнаменты на нем символизируют добро. Наш народ знал ковер как признак богатства.

Искусство ковроткачества казахского народа демонстрировалось в начале XX в. на выставках в зарубежных странах. Например, в 1910 году на

выставке в Мерве был представлен казахский ворсовый ковер (Маргулан, 1986, С. 149), а в 1926 году ковроделы Казахстана завоевали приз на Парижской выставке (Тажимуратов, 1977, С. 54).

Искусствовед Мухамеджан Алимбаев говорит: «Ковры имеют семь свойств: если его соткать – это искусство, это целый мир, если собрать – это богатство, если подарить – это подарок, постелешь – пух, покроешь – одеяло, продашь – твоё богатство, повесишь – роскошь!» (Кыдырбекова. Культурное наследие, С. 81).

Ворсовый ковер – это ковер, сотканный из ворса на поверхности. На юге Казахстана основа узоров, наносимых на поверхность ворсового ковра, такова: рисунок цветочного узора размещают в трех-четырех местах в центре ковра.

Чаще всего ковер украшают орнаментом из рога барана, края -орнаментом из рога сцинара, на поверхности нанесены все три цветочных или двойных цветочных орнамента, ковры с изображением тигра, оленя, птиц, изображающих природу и имеется много видов с геометрическим рисунком, белыми цветами, амулетами с четырьмя ушками на поверхности. Тип ковра имеет растительный узор в центре, по окружности - аналогичный рог, по краю – сломанный рог, водный узор.

Еще один цветок в центре, орнамент растительного орнаментом по краям, а также узором в виде ромба в центре и узором в виде ромба по краям. В узоре ковра, особенно на красном фоне, чаще используются синие, желтые, белые узоры. В фондах Отрарского музея-заповедника представлены четыре листа, в нем запечатлены четыре ушных орнамента, также в центре изображен рог барана, орнамент растительного происхождения.

Известно, что огромная и необъятная земля Казахстана пережила несколько исторических эпох с древнейших времен до эпохи, в которой выросло наше поколение. В государственной программе «Культурное наследие» говорится, что вместе с получением независимости, что нам нужно сделать, это передать нашим потомкам это бесценное наследие. В связи с этим сотрудники Отрарского музея-заповедника вносят свой вклад в изучение культурного наследия Отрарского района.

Ремесла украшали быт страны, народ совершенствовался вместе с жизнью. Сегодня это благородное дело – сохранить и передать потомкам образцы рукоделия, мастерства наших ранних предков.

Использованная литература:

1. Жүннен жасалған бұйымдар. – Алматы, 1990 – 56 б.
2. Маргулан А.Х. Казахское народное прикладное искусство. – Алма-Ата: Өнер, 1986 – С.32.
3. Маргулан А.Х. Казахское народное прикладное искусство. – Алма-Ата: Өнер, 1986 – С.149.
4. Тәжімұратов Ә. Шебердің қолы ортақ. – Алматы: Қазақстан, 1977 – 54 б.
5. Қыдырбекова Г. Мәдени мұра. – 2010. – №4 (31). – тамыз-қыркүйек. – 81 б.

KAZAKH CARPET WEAVING ART

Through the crafts of the Kazakh people, you can see the life and way of life of the people. Noble products were made from the wool of four animals. Kazakh women were engaged in whipping wool, felting felt, spinning, for the manufacture of carpets, alasha, shekpen (outerwear woven from wool), weaving mats.

The priceless heritage of folk craftsmen was collected during ethnographic expeditions organized annually by the staff of the Otrar State Archaeological Museum-Reserve, and at the expense of donations and donations to the museum by artisans and benefactors of exhibits who managed to carefully preserve the national treasure. They are kept in the Otrar State Archaeological Museum-Reserve of the Otrar district of Turkestan region, a holy place, which is the most important cultural and historical value.

The art of carpet weaving, one of the oldest arts of the Kazakh people, originated in ancient times. It is obvious that anyone who pays attention to the numerous decorative patterns on the surface of the carpet sees a chronicle of the life of this people. If you spread a carpet, it's a mat, and if you hang it, it's a decorative object. Especially many famous carpet makers are found in the southern region.

One of the folk crafts is carpet weaving, an art widely known throughout the country since ancient times in connection with household needs. The southern region of the country is a place where this kind of art, widespread in all corners of the country, is gaining strength, has a rich content and is being further developed (Wool products, 1990, p. 56).

The carpet is a dense knitted product with a unique pattern. Carpets are divided into pile or lint-free. There are such types as Bukhara carpet, road carpet, striped carpet, thick carpet, cotton carpet, alasha carpet, black carpets, wall felt, lint-free carpet, pile carpet, Andijan carpet, Turkmen carpet, Adai carpet, etc. Carpet weaving requires equipment such as a bed, a carpet loom, threads for the warp and weft, yarn for making the carpet itself, a nail, a hook, a shuttle, sharp scissors, a sketch – a color drawing drawn into cells.

The life of our ancestors, their daily activities are depicted on the carpet surface. Ram horns, amulets or water ornaments, floral patterns, animals and animals were often depicted on the carpet. Of the ornaments of horn origin - ram's horns, a broken horn, forty horns, and ornaments of plant origin – a double flower, three flowers, leaf-shaped, ornaments with geometric precision are used on the carpet.

The ornament in the style of a ram's horn is an artistic image of power, prosperity, goodness. The ornaments on it symbolize goodness. Our people knew the carpet as a sign of wealth.

The art of carpet weaving of the Kazakh people was demonstrated in the early twentieth century at exhibitions in foreign countries. For example, in 1910, a Kazakh pile carpet was presented at an exhibition in Merv (Margulan, 1986, p. 149), and in 1926, carpet makers of Kazakhstan won a prize at the Paris Exhibition (Tazhimuratov, 1977, p. 54).

Art critic Mukhamedzhan Alimbayev says: «Carpets have seven properties: if you weave it, it's art, it's the whole world, if you collect it, it's wealth, if you

give it, it's a gift, you lay it down, cover it with a blanket, sell it – your wealth, hang it – luxury!» (Kydyrbekova. Cultural Heritage, p. 81).

Pile carpet is a carpet woven from pile on the surface. In the south of Kazakhstan, the basis of patterns applied to the surface of a pile carpet is as follows: the pattern of a floral pattern is placed in three or four places in the center of the carpet.

Most often, the carpet is decorated with a ram's horn ornament, the edges are decorated with a scinari horn ornament, all three floral or double floral ornaments are applied on the surface, carpets with the image of a tiger, deer, birds depicting nature and there are many types with a geometric pattern, white flowers, amulets with four ears on the surface. The type of carpet has a floral pattern in the center, a similar horn around the circumference, a broken horn along the edge, a water pattern.

Another flower in the center, a floral ornament on the edges, as well as a diamond pattern in the center and a diamond pattern on the edges. In the carpet pattern, especially on a red background, blue, yellow, and white patterns are more often used. Four leaves are presented in the funds of the Otrar Museum-Reserve, four ear ornaments are imprinted in it, also in the center there is a ram's horn, an ornament of plant origin.

It is known that the vast and vast land of Kazakhstan has experienced several historical epochs from ancient times to the era in which our generation grew up. The state program «Cultural Heritage» says that together with gaining independence, what we need to do is to pass on this priceless heritage to our descendants. In this regard, the staff of the Otrar Museum-Reserve contributes to the study of the cultural heritage of the Otrar district.

Crafts decorated the life of the country, brought spiritual food to people, the people improved along with life. Today it is a noble cause to preserve and pass on to descendants the samples of needlework, the skill of our early ancestors.

Used literature:

1. Wool products. –Almaty, 1990-56 p.
2. Margulan A. H. Kazakh National applied art. – Alma-Ata: Art, 1986-P. 32.
3. Margulan A. H. Kazakh National applied art. – Alma-Ata: Art, 1986-P.149.
4. Tazhimuratov A. The Master's hand is shared. – Almaty: Kazakhstan, 1977-54 p.
5. Kydyrbekova G. Cultural heritage. – 2010. – №4 (31). – August-September. –81 p

ОТЫРАР МУЗЕЙ-ҚОРЫҒЫ ҚОРЫНДАҒЫ КІЛЕМДЕР

ТК-7714. Түкті кілем XX ғ. Жүн, тоқыма. Түркістан қаласының тұрғыны Бекулова Айтқұл өткізген. Өлшемі: 3м 5см х 2м.

КП-7714. Ворсовый ковер XX в. Шерсть, ткачество. Передано жительницей Туркестанской области Бекуловой А. Размер: 3м 5см х 2м.

AB-7714. Pile carpet. XX c. Wool, weaving. Presented by a resident of Turkistan region Bekulova A. Size: 3m 5cm x 2m.

ТК 2243. Түкті кілем XX ғ. Жүн, тоқыма. Түркістан облысы, Отырар ауданының тұрғыны Б.Бимұратов өткізген. Өлшемі: 4м х 2м.

КП 2243. Ворсовый ковер XX в. Шерсть, ткачество. Передано жителем Отырарского района Туркестанской области Бимуратовым Б. Размер: 4м х 2м.

AB.2243. Pile carpet. XX c. Wool, weaving. Presented by a resident of Otyrar district, Turkistan region Bimuratov B. Size: 4m x 2m.

ТК 9435. Түкті кілем. Жүн, тоқыма. XX ғ. Өлшемі: 3м x 1м, 97см.

КП 9435. Ворсовый ковер Шерсть, ткачество. XX в. Размер: 3м x 1м 97см.

AB 9435. Pile carpet. XX c. Wool, weaving: Size: 3m x 1m 97cm.

ТК 6848. Түкті кілем. Жүн, тоқыма. XX ғ. Түркістан облысы, Отырар ауданының тұрғыны Бектұрсынова Күлжамила өткізген. Өлшемі: 3м 15см x 1м 65см.

КП 6848. Ворсовый ковер. Шерсть, ткачество. XX в. Передано жительницей Отырарского района Туркестанской области Бектурсиновой К. Размер: 3м 15см x 1м 65см.

AB 6848. Pile carpet. XX c. Wool, weaving. Presented by a resident of Otyrar district, Turkestan region Bektursynova K. Size: 3m 15cm x 1m 65cm.

ТК 2683. Түкті кілем. Жүн, тоқыма. XX ғ. Түркістан облысы, Отырар ауданы, Шәуілдір ауылының тұрғыны Сабыров Зайыр өткізген. Өлшемі: 2м 90см х 1м 40см.

КП 2683. Ворсовый ковер XX в. Шерсть, ткачество. Передано жителем с. Шаульдер, Отырарского района Туркестанской области Сабыровым З. Размер: 2м 90см х 1м 40см.

AB 2683. Pile carpet. XX c. Wool, weaving. Presented by a resident of Shauldir village Otyrar district Sabyrov Z. 2m 90cm x 1m 40cm.

ТК 7286. Түкті кілем. Жүн, тоқыма. XX ғ. Кентау қаласының тұрғындары Әшірбеков Қуандық Әлімұлы, Әшірбекова Мейрамгүл өткізген. Өлшемі: 2м 65см х 2м 09см.

КП 7286. Ворсовый ковер XX в. Шерсть, ткачество. Передано жителям г. Кентау Аширбековым К. и Аширбековой М. Размер: 2м 65см х 2м 09см.

AB 7286. Pile carpet. XX c. Wool, weaving. Presented by residents of Kentau city Ashirbekov K and Ashirbekova M. Size: 2m 65cm x 2m 09cm.

ТК 11102. Түкті кілем. Жүн, тоқыма. XX ғ. Шардара ауданы, Егізқум ауылының тұрғыны Жұмабекова Фарида Әзімханқызы өткізген. Өлшемі: 3м 20см х 2м 20см.

КП 11102. Ворсовый ковер XX в. Шерсть, ткачество. Передано жительницей с.Егизкум Шардаринского района Жумабековой Ф. Размер: 3м20см х 2м 20см

AB 11102. Pile carpet. XX c.Wool, weaving. Presented by a resident of Egizkum village, Shardara district Zhmabekova F. Size: 3m 20cm x 2m 20cm.

ТК 11540. Түкті кілем. Жүн, тоқыма. XX ғ. Түркістан облысы, Отырар ауданы, Шытты ауылының тұрғыны Сералиева Құттығыз өткізді. Өлшемі: 2м,85смх1м,86см.

КП 11540. Ворсовый ковер XX в. Шерсть, ткачество. Передано жительницей с. Шытты Отырарского района Туркестанской области Сералиевой К.. Размер: 2м,85смх1м,86см

AB 11540. Pile carpet. XX c.Wool, weaving. Presented by a resident of Shytty village, Otyrar district, Turkestan region Seraliyeva K. Size: 2m 85cm x 1m 86cm

ТК 7717. Тақыр кілем. Жүн, тоқыма. XX ғ. Бекулова Айткүл өткізді. Өлшемі: 3м 35см x 2м 7см.

КП 7717. Безворсовый ковер XX в. Шерсть, ткачество. Передано Бекуловой А. Размер: 3м 35см x 2м 7см

AB 7717. Lint-free carpet. XX c. Wool, weaving. Presented by Bekulova A. Size: 3m 35cm x 2m 7cm.

ТК-10894. Тақыр кілем. XX ғ. Жүн, мақта, тоқыма. Түркістан облысы, Отырар ауданы, Қоғам ауылының тұрғыны Қошаманова Алтын өткізген. Өлшемі: 3м30смx1м38см.

КП-10894. Безворсовый ковер XXв. Шерсть, хлопок, ткачество. Передано жительницей с.Коғам Отырарского района Туркестанской области Кошамановой А. Размер: 3м 30см x 1м 38 см

AB-10894. Lint-free carpet. XX c. Wool, cotton, weaving. Presented by a resident of Kogam village, Otyrar district, Turkestan region Koshamanova A. Size: 3m 30cm x 1m 38cm

ТК-10893. Тақыр кілем XX ғ. Жүн, мақта, тоқыма. Түркістан облысы, Отырар ауданы, Қоғам ауылының тұрғыны Қошаманова Алтын өткізген. Өлшемі: 3м2смх1м55см.

КП-10893. Безворсовый ковер XX в. Шерсть, хлопок, ткачество. Передано жительницей с.Когам Отырарского района Туркестанской области Кошамановой А. Размер: 3м2смх1м55см.

AB-10893. Lint-free carpet. XX c. Wool, cotton, weaving. Presented by a resident of Kogam village, Otyrar district, Turkestan region Koshamanova A. Size: 3m2cmx1m55cm.

ТК 10892. Тақыр кілем. Жүн, тоқыма. XX ғ. Түркістан облысы, Отырар ауданы, Қоғам ауылының тұрғыны Қошаманова Алтын өткізген. Өлшемі: 2м 80см. х 1м 72см

КП 10892. Безворсовый ковер XX в. Шерсть, ткачество. Передано жительницей с.Когам Отырарского района Туркестанской области Кошамановой А. Размер: 2м 80см х 1м 72см

AB 10892. Lint-free carpet. XX c. Wool, weaving. Presented by a resident of Kogam village, Otyrar district, Turkestan region Koshamanova A. Size: 2m 80cm x 1m 72cm

TK10774. Тақыр кілем. Жүн, тоқыма. XX ғ. Қызылорда облысы, Жанақорған ауданы, Әбдіғаппар елді мекенінің тұрғыны Қалиева Қалима өткізген. Өлшемі: 3м 15см x 2м 10см.

КП 10774. Безворсовый ковер XX в. Шерсть, ткачество. Передано жительницей с.Абдигаппар Жанакорганского района Кызылординской области Калиевой К. Размер: 3м 15см x 2м 10см.

AB 10774. Lint-free carpet. XX c. Wool, weaving. Presented by a resident of Abdigappar village, Zhanakorgan district, Kyzylorda region Kaliyeva K. Size: 3m 15cm x 2m 10cm.

TK 11541. Тақыр кілем. Жүн, мақта, тоқыма. XX ғ. Түркістан облысы, Отырар ауданы, Шытты ауылының тұрғыны Сералиева Құттығыз өткізді. Өлшемі: 3м 18см x 2м 17см.

КП 11541. Безворсовый ковер XX в. Шерсть, хлопок, ткачество. Передано жительницей с. Шытты Отырарского района Туркестанской области Сералиевой К.Размер: 3м 18 см x 2м 17см

AB 11541. Lint-free carpet. XX c. Wool, cotton, weaving. Presented by a resident of Shytty village, Otyrar district, Turkestan region Seraliyeva K. Size: 3m 18cm x 2m 17cm

ТК 10895. Тақыр кілем. Жүн,тоқыма. XX ғ. Түркістан облысы, Отырар ауданы, Қоғам ауылының тұрғыны Қошаманова Алтын өткізген. Өлшемі: 4м50см х 1м33см

КП 10895. Безворсовый ковер XX в. Шерсть, ткачество. Передано жительницей с.Коғам Отырарского района Туркестанской области Кошамановой А. Размер: 4м 50см х 1м 33см

AB 10895. Lint-free carpet. XX c.Wool, weaving. Presented by a resident of Kogam village, Otyrar district, Turkestan region Koshamanova A. Size: 4m 50cm x 1m 33cm

ТК 7716. Тақыр кілем. Жүн, тоқыма. XX ғ. Бекулова Айткүл өткізді. Өлшемі: 3м 35см x 2м 7см

КП 7716. Безворсовый ковер XX в. Шерсть, ткачество. Передано Бекуловой А. Размер: 3м 35см x 2м 7см.

AB 7716. Lint-free carpet. XX c. Wool, weaving. Presented by Bekulova A. Size: 3m 35cm x 2m 7cm.

ТК10773. Тақыр кілем. Жүн, тоқыма, XX ғ. Қызылорда облысы, Жанақорған ауданы, Жанаарық елді мекенінің тұрғыны, қолөнер шебері Қалиева Бибайша өткізген. Өлшемі: 1м 90см x 90см.

КП 10773. Безворсовый ковер XX в. Шерсть, ткачество. Передано жительницей с.Жанаарык Жанакорганского района Кызылординской области Калиевой Б. Размер: 1м 90см x 90см.

AB 10773. Lint-free carpet. XX c. Wool, weaving. Presented by a resident of Zhanaaruk village, Zhanakorgan district, Kyzylorda region Kaliyeva Bibaisha. Size: 1m 90cm x 90cm.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ
«ОТЫРАР» МЕМЛЕКЕТТІК АРХЕОЛОГИЯЛЫҚ МУЗЕЙ-ҚОРЫҒЫ**

**ҚАЗАҚТЫҢ КІЛЕМ ТОҚУ ӨНЕРІ
КАЗАХСКОЕ ИСКУССТВО КОВРОТКАЧЕСТВА
KAZAKH CARPET WEAVING ART**

**Ғылыми кеңесшісі:
С.Ш.Ақылбек – «Отырар» мемлекеттік
археологиялық музей-қорығы»
РМҚК директорының ғылыми істер жөніндегі
орынбасары**

**Мәтінін дайындаған:
А.А. Жұмашова - т.ғ.к., Отырар мемлекеттік
археологиялық музей-қорығының
бөлім меңгерушісі**

Буклет. Отырар 2023

